

Sodna izvršba v Sloveniji v letih 1918 — 1925.

Dr. Milan Škerlj.

I. Uvod.

V članku »Nekaj sodne statistike«¹ sem nakratko obdelal tudi številke o izvršbi, ki so jih nudili poslovni izkazi sodišč v Sloveniji za l. 1918—1921. Omenil sem, da je število sodnih eksekucij koncem vojne silno padlo napram l. 1912, za katero je na razpolago zadnja znanstveno obdelana sodna statistika, da od l. 1918 zopet raste, da pa vendar številke dokaj jasno kažejo razdolžitev nepremičnin in da do konca l. 1921 za ta del še ni bilo opaziti preokreta v predvojno stanje, zlasti je le redko prišlo do dražbe, pa tudi do prodaje premičnin. Za sodišča pa izvršba do kraja l. 1921 niti zdaleka ni pomenila onega bremena, kakor pred vojno.

Splošni glas o obči gospodarski krizi me je napotil, da sem preiskal, kako se naše povojno gospodarsko življenje odraža v sodni statistiki o izvršbi, privzel pa sem še števnice, ki jih naša sodišča napravljajo o dražbah nepremičnin in prodajah premičnin.²

Da je bilo mogoče primerjanje z l. 1912, sem moral glede načina razporeditve številk slediti tabelam v publikaciji bivše avstrijske statistične centralne komisije »Österr. Justizstatistik,

¹ Slov. Pravniki 1922, str. 173 sl.

² Prehitel me je deloma dr. Al. Trstenjak s člankom »Zadolževanje na kmetih v Sloveniji«, v »Socialni Misli«, l. 1926, str. 159. Samo deloma, kakor kaže naslov sam. Ni se oziral na splošno stanje izvršb, niti ne, pač ker mu ni bil na razpolago material, na značilna razmerja med številom izvršbenih predlogov, številom dražbenih oklicev in številom izvršenih ali brezuspešnih dražb, slednjič ne na razmerje med cenilno vrednostjo in doseženim najvišjim ponudkom niti ne na velikost prodanih posestev. Za tako preiskavanje potrebni material mi je dalo na razpolago predsedništvo višjega deželnega sodišča v Ljubljani, za kar se najtopleje zahvaljujem. — One statistike pa, ki bi dala najboljšo podstavo za razpravo o zadolžitvi nepremičnin, žal nimamo, ker se je po prevratu iz raznih, tedaj tehtnih, razlogov opustila zemljiškoknjizna statistika. Ali bi se sedaj ne dala zopet uvesti, za nazaj vsaj v najvažnejših smereh?

ein Handbuch für die Justizverwaltung. 1912.« Popolnoma se jim nisem prilagodil, dodajal sem in izpuščal.

Skupine so mi okrožja zbornih sodišč prve stopnje (»Ljubljana«, »Novomesto«, »Celje«, »Maribor«), dalje »Kranjsko« (za prvi dve okrožji), »Štajersko« (za drugi dve), »Slovenija« (za vse štiri); »Ljub.« pomeni sodni okraj ljubljanski »Marib.« mariborski kot najbolj mestna sodna okraja, »Prekmurje« sodna okraja Murska Sobota in Dolenja Lendava. Kjer po l. 1919 Prekmurje ni zapopadeno v »Mariboru«, je to povedano.³

II. Poslovni izkazi.

A. Število izvršb sploh. Skupno število novih izvršenih predlogov (prirastka) je bilo v letih 1912, 1918—1925 po gori navedenih skupinah⁴:

Ljubljana	13.404 (472), 1784 (63), 2529 (87), 3360 (115), 4301 (147), 4849 (166), 6688 (229), 9161 (314), 13.863 (441).
Novo mesto	8464 (465), 1307 (72), 1662 (95), 1995 (114), 2177 (124), 2356 (135), 3469 (198), 4656 (266), 6748 (385).
Kranjsko	21.868 (469), 3091 (66), 4191 (90), 5355 (115), 6478 (139), 7205 (154), 10.157 (217), 13.817 (297), 19.611 (420).
Celje	9791 (413), 2301 (97), 2754 (117), 3637 (155), 4053 (172), 4436 (189), 6430 (274), 8457 (360), 11.802 (502).

³ Prebivalstvo sem računil za l. 1912, 1918.—1920. po štetju iz l. 1910., nadalje po štetju iz l. 1921. Izpremembe na naši severni in zapadni meji (Logatec, Pliberk-Prevalje, Apaška Kotlina, Prekmurje) sem upošteval tako pri številu prebivalstva kakor pri številu izvršb kolikor mogoče; nekaj napak se za ta del ne da odpraviti, vendar so neznatne, deloma absolutno, deloma, ker se med seboj pobotavajo. — Številke o izvršbah se deloma razlikujejo od onih, ki sem jih objavil l. 1922., upošteval sem sedaj tudi Prekmurje, včasih gre pač za neznatne računске napake, kakor so pri več tisoč računskih operacijah neizogibne. — Mnogobrojnih tabel zaradi predragega tiska ni moči objaviti; tudi absolutnim številkam sem se večinoma ognil, kjer gre samo za strukturo izvršbe, ker se ta mnogo bolje odraža v odstotnih številkah.

⁴ Številke v oklepajih pomenijo število izvršb, računjeno na 10.000 prebivalcev, t. j. gostoto izvršb.

Maribor ⁵	10.928 (425), 2354 (91), 2970 (117), 4601 (129), 6202 (171), 7354 (207), 9523 (267), 11.897 (334), 16.816 (472).
Štajersko	20.719 (419), 4655 (94), 5724 (117), 8238 (139), 10.255 (172), 11.790 (199), 15.953 (270), 20.354 (344), 28.618 (484).
Slovenija	42.587 (444), 7746 (81), 9915 (104), 13.693 (130), 16.733 (158), 18.995 (180), 26.110 (247), 34.171 (323), 48.229 (456).
Ljub.	5668 (609), 876 (94), 1197 (114), 1389 (132), 1831 (174), 2484 (237), 3429 (327), 4340 (413), 6032 (574).
Marib.	4004 (471), 948 (112), 1204 (138), 1588 (183), 2401 (276), 2813 (323), 3696 (425), 4528 (520), 6457 (742).
Prekmurje, od l. 1920 dalje	548 (60), 632 (69), 912 (99), 1136 (124), 1341 (150), 1689 (184).

V l. 1918. je izvršba v celi Sloveniji padla na 18,6% napram l. 1912., mnogo bolj na Kranjskem nego na Štajerskem (14,1% in 23,6%), najbolj v ljubljanskem okrožju (13,2%), najbližje bojišču. Od l. 1919. raste povsod, vendar ne enakomerno. 25% predvojnega stanja je dosegla na Štajerskem že l. 1919., v ljubljanskem okrožju l. 1920., v novomeškem l. 1921.; 50% v mariborskem okrožju l. 1921., v celjskem in ljubljanskem l. 1923., v novomeškem l. 1924. Predvojno stanje izvršb je preseglo mariborsko okrožje l. 1924. s 108%, — l. 1925: 152,7% —, celjsko l. 1925. s 119,7%, kranjski okrožji še ne, vendar je ljubljansko s 96% že prav blizu, manj novomeško z 79,7%. Toda okraja Ljubljana in Novomesto za-se sta 100% že prekoračila, okraj Maribor ima že 161,3%, okraj Laško celo 163,6%. Razlike napram porastu v celi Sloveniji (1919: 23,8%, 1920: 32,9%, 1921: 40,2%, 1922: 45,6%, 1923: 62,8%, 1924: 82,2%, 1925: 116% napram 1912 = 100%) so torej prav znatne. Katastrofalen je v celi Sloveniji porast iz l. 1924 v l. 1925.

⁵ s Pliberkom.

Ne bilo bi pa pravilno izvajati sklepe samo iz absolutnih števil, kajti število prebivalcev se je v Sloveniji od l. 1912 izpremenilo, padlo je nekoliko v celjskem in novomeškem okrožju, zrastle v ljubljanskem (mesto Ljubljana) in zlasti v mariborskem (mesto Maribor, mejne korekture, pred vsem pa Prekmurje). Pravilnejše stanje se pokaže, če primerjamo gostoto izvršb. L. 1912. je prišlo na 10.000 prebivalcev v ljubljanskem okrožju 472, v novomeškem 465, v celjskem 413, v mariborskem 425, v celi Sloveniji 444 novih izvršenih predlogov.⁶ L. 1925. v celi Sloveniji 456, po okrožjih: Ljubljana 441, Novo mesto 385 — najugodnejše —, Celje 502, Maribor 472. Če pa odštejemo Prekmurje, ima Maribor gostoto 573, kajti Prekmurje ima samo 184. Preveč se za gospodarski položaj tudi iz teh števil najbrže ne sme sklepati. Menim, da bi se motil, kdor bi trdil, da je gospodarski položaj v Prekmurju ali na Dolenjskem ugodnejši nego v ljublj. okrožju. V ljubljanskem in mariborskem okrožju znatno uplivata mestna sodna okraja Ljubljana in Maribor s svojo izredno gostoto 574 in 742, treba pa upoštevati tudi čud dolžnikov in upnikov, dostopnost sodišč, v poedinih letih tudi posebne neprilike i. t. d., kar se vse naravnost ne vidi iz poslovnih izkazov.

Ena korektura pa je mogoča in potrebna baš na temelju izkazov samih. Po prevratu je namreč nerazmerno poskočilo število takozvanih uradnih izvršb, t. j. izvršb za izterjavo glob in pristojbin, po predlogu poganjajočega uradnika. Te izvršbe so znašale l. 1912. samo 12·8% celega prirastka, Kranjsko 14·1%, Štajersko 11%, Novomesto 14·5, Maribor 10·7, okraj Maribor celo samo 6·9%. Leta 1918. so bile, v istem redu, številke 23·7, 26, 22·3, 22·6, 24·2, 23·7; med seboj precej enake, pa mnogo višje. To pomeni, da število uradnih izvršb ni tako zelo padlo, kakor število zasebnih. Za l. 1923. pa imamo sledeče razmerje: Ljubljana 43·2, Novomesto 35·1, Kranjsko 40·5, Celje 33, Maribor 30·2 (Prekmurje 34·5), Štajersko 31·3, Slovenija 34·9: povprek ena tretjina izvršb je bila uradnih. Absolutne številke za l. 1912., 1918., 1921. in 1925. so bile 5455, 1799,

⁶ Slovenija je bila pod avstrijskim povprečnim številom.

5837, 14604 in zaradi svoje višine gotovo niso brez pomena za gospodarski položaj, dasi ne značijo toliko kolikor porast »zasebnih« izvršb, namreč često manj nezmožnost za plačilo, nego pozabljivost, nemarnost, nevoljnost; zadnje bo brez dvoma veljalo za kazenske stroške, ki se po prevratu, zlasti pa zadnja leta, izterjujejo mnogo strožje nego pred prevratom. Značilno pa je, da od l. 1922. naprej razmerje med številom vseh izvršb in številom uradnih zopet pada, tako da je bilo l. 1925. sledeče: Ljubljana 31·8, Novomesto 32·6, Celje 29·1, Maribor 29, Slovenija 30·3. Število zasebnih izvršb raste hitreje od števila uradnih, ipak je, brez Prekmurja, število vseh izvršb sicer porástlo za 3683, število zasebnih pa je bilo l. 1925. še vedno za 4669 manjše nego l. 1912.⁷

Iz vsega tega sklepam, da samo število izvršb ni tako vznemirljivo, kakor se vidi na prvi pogled. Dokaj bolj vznemirljivo je dejstvo, da tudi število zasebnih izvršb raste stalno, zadnja leta vedno huje, vsekakor izven vsega razmerja s porastom stanovništva.

B. Poedini načini izvršbe. Po predmetu izvršbe bi morali poedini načini izvršbe razne sloje prebivalstva zadevati različno. Izvršbe na nepremičnine npr. bi pričakovali pri nas razmeroma več v poljedelskih nego v bolj mestnih okrajih, izvršbe za izpraznitev rabokupnih predmetov več v mestnih okrajih, izvršba na denarne terjatve bi bila značilna za poslovne kroge. Izvršba na telesne stvari je brez dvoma najbolj splošna, vendar bi je pričakovali razmeroma manj v krajih, ki imajo razmeroma več stanovnikov — lastnikov nepremičnin. Zato velja preiskati še kretanje v številu raznih načinov izvršbe. To moremo na podstavi poslovnih izkazov v dveh med seboj popolnijučih se smereh, 1. po medsebojnem

⁷ V poedinih letih je razmerje med številoma uradnih in zasebnih izvršb po okrožjih dokaj različno, poleg upliva čudi naroda se tu pojavlja brezdvoma tudi različna praksa (strogost) sodišč pri uradnih izvršbah. Ta razlog za razlike se da s primernimi navodili višjih oblastev več ali manj eliminirati in res kažejo številke zadnjih let neko zblíževanje. Ali se je tudi prebivalstvo morda že navadilo smatrati kazenske stroške za pravi dolg, ki ga treba plačati kakor vsak drugi?

razmerju števil poedinih načinov izvršbe⁸ v istem letu, 2. po porastu števil istega načina izvršbe v razdobju 1918.—1925.

1. Razlikujem sledeče načine izvršbe: *a)* prisilna osnova zastavne pravice, *b)* prisilna dražba, *c)* prisilna uprava nepremičnin, *č)* na telesne stvari, *d)* na denarne terjatve, *e)* »ostale vrste«, namreč na izročitev ali dajatev telesnih stvari, na druge imovinske pravice in sicer s prisilno upravo in po drugih izvršilnih sredstvih, v dosego dejanj in opustitev,⁹ *f)* za izpraznitve rabokupnih predmetov.

Razmerne številke so bile po redu *a)–f)* l. 1912. te:

Ljubljana	12—	:	4·5	:	0·6	:	68·1	:	11·4	:	2·9	:	0·5
Novo mesto	16·1	:	11·3	:	0·6	:	61·3	:	8·4	:	2·2	:	0·1
Kranjsko	13·6	:	7·2	:	0·6	:	65·4	:	10·3	:	2·6	:	0·3
Celje	14—	:	6·1	:	0·6	:	67·4	:	10·3	:	1·3	:	0·3
Maribor	9·6	:	3·5	:	0·6	:	72·5	:	12·5	:	0·8	:	0·5
Stajersko	11·7	:	4·7	:	0·6	:	70·1	:	11·5	:	1·	:	0·4
Slovenija	12·6	:	6·	:	0·6	:	67·7	:	10·9	:	1·9	:	0·3
Ljub.	7·9	:	3·1	:	0·7	:	70·	:	14·8	:	2·6	:	0·9
Marib.	6·4	:	2·2	:	0·7	:	72·4	:	16·6	:	0·7	:	1—

Številke dokaj dobro potrjujejo domnevo, kako bodo razdeljeni razni načini izvršbe. Pretežno agrarna okrožja imajo največje številke pri izvršbi na nepremičnine, bolj poslovna mestna okrožja večje številke pri izvršbi na denarne terjatve in pri izpraznitvi rabokupnih predmetov. Prisilna uprava igra majhno ulogo. Na Kranjskem prevladuje imobilarna izvršba, posebno v novomeškem okrožju, kjer je bila nepremičnina često edini imovinski predmet, na katerega je vredno seči z izvršbo.

V l. 1918. so bile številke te:

Ljubljana	4—	:	1·9	:	0·4	:	74·1	:	9·1	:	9—	:	1·5
Novo mesto	8—	:	4·5	:	0·1	:	51·4	:	7·5	:	17·1	:	1·4
Kranjsko	5·7	:	3—	:	0·3	:	68·7	:	8·5	:	12·4	:	1·4

⁸ Vsota števil različnih načinov izvršbe je redno višja nego vsota prirastka v dotičnem razdobju, ker isti predlog za izvršbo neredko vsebuje več načinov izvršbe. Za celo Slovenijo n. pr. je bil prirastek l. 1925: 48.229, število po načinih izvršbe pa 50.729.

⁹ Števila so za vsakega teh štirih načinov nizka — še najvišje številke ima četrta skupina —, zato sem jih spojil.

Celje	5.—	: 2·6	: 0·9	: 77·2	: 6·7	: 5·7	: 1·9
Maribor	4·3	: 2.—	: 0·2	: 77·1	: 10·5	: 3·7	: 2·2
Štajersko	4·7	: 2·3	: 0·5	: 77·1	: 8·7	: 4·7	: 2.—
Slovenija	5·1	: 2·5	: 0·4	: 73·9	: 8·6	: 7·7	: 1·8
Ljub.	2·1	: 1·1	: 0·7	: 76·7	: 10·3	: 7·4	: 1·7
Marib.	2·5	: 1·6	: 0·4	: 74·7	: 14.—	: 3·1	: 3·8

Struktura se med poedinimi okrožji skoro ni izpremenila, Kranjsko še prevladuje z izvršbo na nepremičnine, Štajersko z izvršbo na premičnine. Tem večje so izpremembe med posameznimi načini izvršbe. Izvršba na nepremičnine je padla v skupini *a*) na polovico, v skupini *b*) pod polovico, v skupini *č*) je znatno poskočila, v skupini *d*) neznatno padla, četvorila se je razmerno v skupini *e*), še bolj se je dvignila v skupini *f*). To se pravi, da je vsled vojne in njenih posledic padla pred vsem izvršba zaradi denarnih terjatev.

V l. 1919. in 1920. je bila slika za celo Slovenijo sledeča:

$$1919 = 6·4 : 2·6 : 0·2 : 73·8 : 10· : 5·4 : 1·6$$

$$1920 = 6·6 : 1·6 : 0·2 : 71·9 : 13·4 : 4·5 : 1·8$$

Skupini *a*) in *d*) sta porastli, skupini *b*) *c*) *č*) *e*) so padle:

L. 1921. in 1922. pomenita najugodnejše relativno stanje za imobilarno izvršbo. V celi Sloveniji l. 1921: 4·9 : 1·4 : 0·2 : 78·4 : 4 : 10.— : 3·4 : 1·7.

Leta 1922. pa:

$$\text{Ljubljana} \quad 3·8 : 1.— : 0·2 : 74·5 : 15·8 : 3.— : 1·7$$

$$\text{Novo mesto} \quad 6·1 : 2·4 : — : 75·3 : 8·7 : 6·7 : 0·8$$

$$\text{Kranjsko} \quad 4·5 : 1·4 : 0·1 : 74·9 : 13·5 : 4·2 : 1·4$$

$$\text{Celje} \quad 5·9 : 1·8 : 0·3 : 75·5 : 12·3 : 3·4 : 0·8$$

$$\text{Maribor} \quad 3·8 : 1·1 : 0·2 : 80·2 : 10·6 : 2·7 : 1·4$$

$$\text{Štajersko} \quad 4·6 : 1·3 : 0·2 : 78·6 : 11·2 : 2·9 : 1·2$$

$$\text{Slovenija} \quad 4·6 : 1·4 : 0·2 : 77· : 12·1 : 3·4 : 1·3$$

$$\text{Ljub.} \quad 1·6 : 1.— : 0·3 : 73·9 : 19·2 : 2·1 : 1·9$$

$$\text{Marib.} \quad 1·9 : 0·5 : 0·1 : 76·4 : 16·6 : 2·2 : 2·3$$

$$\text{Prekmurje} \quad 4·5 : 1·7 : 0·2 : 86·8 : 1·9 : 4·3 : 0·6$$

Štajersko v imobilarni izvršbi ne zaostaja več za Kranjskim, daleko prednjači novomeško okrožje, najugodnejše je ljubljansko. Jasno se vidi, da je izvršba na nepremičnine značilna za poljedelske, na denarne terjatve in za izpraznitev rabokupnih predmetov za mestne okraje, prim. okraja Ljub-

ljano in Maribor z Novim mestom in Prekmurjem. — Skupina *e)* je silno padla — tudi absolutno —, skupina *f)* znatno porastla.

Od l. 1922. dalje gre imobilarna izvršba na gorje. Za celo Slovenijo

l. 1923 = 6·9 : 1·9 : 0·2 : 76·9 : 10·3 : 2·8 : 1·—

l. 1924 = 7·5 : 2·9 : 0·3 : 77·6 : 8·9 : 2·— : 0·8

Razmerno pada izvršba v skupinah *d)*, *e)*, *f)*, skupina *č)* se ne izpreminja znatno.

Slednjič imamo za l. 1925 sledeča razmerja:

Ljubljana 7·1 : 2·6 : 0·3 : 75·8 : 11·6 : 1·8 : 0·8

Novo mesto 11·2 : 5·6 : 0·7 : 72·4 : 7·1 : 2·7 : 0·3

Kranjsko 8·5 : 3·6 : 0·5 : 74·6 : 10·— : 2·2 : 0·6

Celje 11·3 : 3·4 : 0·6 : 75·5 : 7·8 : 0·9 : 0·5

Maribor 9·2 : 3·— : 0·5 : 75·9 : 9·4 : 1·5 : 0·5

Štajersko 10·1 : 3·2 : 0·5 : 75·7 : 8·7 : 1·3 : 0·5

Slovenija 9·5 : 3·4 : 0·5 : 75·3 : 9·2 : 1·6 : 0·5

Ljub. 3·5 : 2·5 : 0·4 : 75·9 : 14·— : 2·4 : 1·3

Marib. 6·5 : 2·6 : 0·4 : 76·4 : 12·1 : 1·1 : 0·9

Prekmurje 10·3 : 3·3 : 0·4 : 77·2 : 3·7 : 4·9 : 0·2

Dasi je celotno število izvršb že prekoračilo število izvršb v l. 1912, vendar še nikakor ni doseženo predvojno razmerje med posameznimi načini izvršbe. Izvršba na telesne stvari je še povsod višja, izvršba skupine *a)* vobče še nižja, toda znatno nižja samo še na Kranjskem, kjer okraj Ljubljana predvojnega razmerja ni dosegel niti do polovice, dočim je okraj Maribor že prekoračil to razmerje. Vobče pa napreduje izjednačevanje. Porast sam pač pomeni, da se čuti vedno več upnikov ogroženih in da iščejo varnosti s prisilno osnovo zastavne pravice; zneskov, za katere gre, poslovni izkazi žal ne povedo, videli bi se iz zemljiškoknjižne statistike. — Ugodnejše je zaenkrat še razmerje pri prisilnih dražbah, zlasti na Kranjskem, na Štajerskem se je mariborsko okrožje že zelo približalo — pač jako ugodnemu — predvojnemu stanju, okraj Maribor je je že prekoračil, Prekmurje je znatno nad povprečnim razmerjem cele Slovenije. — Prisilna uprava se bliža predvojnemu razmerju, jako pa še zaostaja v mestnih okrajih (slaba donosnost hiš?). — Izvršba na denarne terjatve ne do-

sega več predvojnega razmerja; zanimivo je, da sedaj prednjači Kranjska pred Štajersko. Poljedelska okrožja zaostajajo za bolj mestnimi. — »Ostali načini izvršbe« so se jako približali predvojnemu razmerju, Kranjsko pa ne prednjači več tako izdatno, na Štajerskem in v mariborskem okrožju se pozna upliv Prekmurja. — Skoro povsod, zlasti na Kranjskem, je razmerno več prisilnih izpraznitev rabokupnih predmetov. V dobi zaščite najemnikov se to vidi paradokсно, pa je naravno. Ko ni bilo stiske za stanovanja, se je najemnik umaknil sam, sedaj se umakne le sili.

Vsekako uče razmerne številke, da se počasi vračamo v »normalno« stanje, da pa izvršba na nepremičnine, ki se tiče pred vsem našega poljedelca, še ni dosegla predvojnega razmerja. Toda same relativne številke ne zadostujejo, kajti jasno je, da je to razmerje lahko ugodnejše, ker absolutne številke imobilarne izvršbe še zaostajajo za predvojnimi, lahko pa tudi zato, ker so absolutne številke drugih načinov izvršbe porasle preko predvojnih, mogoče celo oboje. Treba torej premotriti še kretanje absolutnih številk.

2. Število poedinih načinov izvršbe je rastle ali padalo tako:¹⁰

a) Prisilna osnova zastavne pravice. Razmerje napram l. 1912 je bilo v osmih letih 1918—1925:

Ljubljana	4·3 , 6·4 , 12·6 , 8·1 , 11· , 23·4 , 28·8 , 55·—
Novo mesto	7·6 , 10·1 , 15·1 , 8·7 , 10·4 , 18·1 , 27·5 , 53·8
Kranjsko	5·8 , 8·1 , 13·8 , 8·4 , 10·8 , 21·— , 28·3 , 54·4
Celje	8·5 , 18·9 , 18·6 , 22·2 , 19·4 , 38·2 , 50·3 , 96·8
Maribor	9·9 , 12·6 , 20·7 , 25·2 , 29·3 , 70·6 , 90·3 , 158·— ¹¹
Štajersko	9·— , 16·1 , 19·5 , 22·5 , 22·6 , 49·6 , 67·4 , 117·4
Slovenija	7·1 , 11·7 , 16·3 , 15·— , 16·1 , 33·8 , 45·8 , 82·7
Ljub.	4·1 , 4·7 , 6·— , 5·4 , 8·9 , 24·2 , 31·— , 45·7
Marib.	9·2 , 9·2 , 18·3 , 24·9 , 20·5 , 92·3 , 116·8 , 162·2

Dočim je cela izvršba v l. 1918 padla na 18·6% napram l. 1912, je število predlogov na prisilno osnovo zastavne pravice padlo v celi Sloveniji na 7·1%, na Kranjskem bolj nego na Štajerskem. V l. 1919 in 1920 raste povsod, razmerno najhitreje v ljubljanskem okrožju, naj-

¹⁰ Pri odstotnih številkah je število l. 1912. = 100.

¹¹ Brez Prekmurja l. 1925 = 127·8.

bolj počasi v ljubljanskem okraju. V l. 1921 pade v celi Sloveniji, toda le zaradi Kranjskega, zlasti novomeškega okrožja, na Štajerskem poraste zaradi mariborskega okrožja. Tudi v l. 1922 ni izraženega občega pravca, večinoma raste zmerno, v celjskem okrožju pa pada. Čemu bi se dal pripisati ta pojav, ne vem. Mislilo bi se na inflacijo, toda ta je trajala tudi še leta 1923 in vendar vidimo v tem letu splošen silen porast, več nego podvojitvev, zlasti v mariborskem okrožju in okraju. Ta porast se nadaljuje l. 1924 in postane l. 1925 naravnost katastrofalen, posebno zopet na Štajerskem. Mariborske številke so sicer brezdvomno znatno višje radi Prekmurja, toda tudi brez Prekmurja so znatno višje nego v ostalih okrožjih, kjer navzlic naglemu porastu zadnjih let vendar še niso dosegle predvojnih. Da ni kriv prirastek iz Prekmurja, kaže mariborski okraj najvišjo številko 162·2 %, ljubljanski ima samo 45·7%. Zadolžitev napreduje na Štajerskem neprimerno hitreje, kar najbolj kažejo gostotne številke: na 10.000 prebivalcev l. 1912 na Kranjskem 68·6, na Štajerskem 52·7, l. 1925 37·3 in 51·7, brez Prekmurja 37·3 in 57·5. Vzroka temu pojavu ne vem, opomnil bi le, da gre tu samo za eksekutivno obremenitev, ne pa za pogodbeno. Za ta del je morda razmerje drugačno.¹²

b) Prisilna dražba. Napram l. 1912 imamo v l 1918—1925 sledeče odstotne številke:

Ljubljana	5·2, 7·9, 3·7, 5·5, 7·5, 15·7, 28·5, 52—
Novo mesto	6·1, 8·5, 6·1, 7·8, 5·9, 11·7, 18·7, 38·3
Kranjsko	5·8, 8·3, 5·2, 6·9, 6·4, 13·3, 22·5, 43·6
Celje	9·7, 10·6, 11·4, 8·4, 13·4, 23·1, 39·9, 64·8

¹² Zanimivo bi bilo zvedeti točno, ali in koliko vpliva na porast imobilarne izvršbe izterjavanje davkov, doklad in drugih javnih davščin. O posrednem vplivu seveda ne govorim, ta je jasen, pred vojno in po nji. Neposredni upliv pa se more pokazati samo pri izvršbi na nepremičnine in sicer, ker se radi davčnih zaostankov pač prav redko uvede prisilna dražba, skoro le pri prisilni osnovi zastavne pravice. Davki na Štajerskem seveda niso višji nego na Kranjskem, toda višje so, baje prav znatno, doklade, zlasti občinske in te zopet skoro gotovo v mariborskem okrožju, ki ima daleko največ prav majhnih občin. Ne bi bilo neplodno delo, ako bi veččak v davčnih in upravnih stvareh to preiskal. — Najbrže pa je najvažnejši razlog za naglo zadolževanje padajoča vrednost zemljišč, ki sili upnike, da skušajo čim prej priti v zemljiško knjigo in do

Maribor	12·7, 15·8, 15·1, 17·7, 20·6, 36·4, 94·5, 129·7 ¹³
Štajerska	10·9, 12·7, 12·9, 12·1, 16·2, 28·3, 61·3, 91·3
Slovenija	7·7, 10—, 8·1, 8·9, 10·2, 19·2, 37·4, 61·0
Ljub.	5·3, 12·1, 4·7, 7·4, 14·2, 31·6, 53·2, 83·2
Marib.	16·7, 30·2, 10·4, 27·1, 16·7, 54·2, 133·3, 181·2

Vzporednost z razmernimi številkami pri prisilni osnovi zastavne pravice je na dlani. L. 1918 velik padec napram l. 1912, l. 1919 splošen porast, v l. 1920—1922 nekako kolebanje, v obče pa še prav ugodno stanje, naprej odločen progresiven porast. Slične razlike po okrožjih kakor pri prisilni osnovi zastavne pravice, prevladovanje Štajerske, zlasti mariborskega okrožja in okraja. Gostotne številke na 10.000 prebivalcev l. 1912: na Kranjskem 36·4 (Ljubljana 23·5, Novo mesto 56·5), na Štajerskem 21 (Celje 27, Maribor 15·5), l. 1925 na Kranjskem 15·9 (Ljubljana 11·9, Novo mesto 22·6), na Štajerskem 16·3 (Celje 18·1, Maribor 15·2, brez Prekmurja pa Štajerska 18·2, Maribor 18·2). Na Kranjskem gostota še ni dosegla polovice predvojne, novomeško okrožje pa je zopet najgorje, na Štajerskem je dosegla štiri petine, v mariborskem okrožju je predvojno gostoto prekoračila. Razlogi niso razvidni, brez dvoma pa so enaki, kakor za razlike pri prisilni osnovi zastavne pravice.

c) O prisilni upravi ni da bi govoril, ker so absolutne številke preneznatne: pred vojno v celi Sloveniji 283, l. 1918: 27, l. 1925: 251; vsekako nagel porast.

č) Izvršba na telesne stvari. Napram l. 1912. v letih 1918—1925.:

Ljubljana	14—, 20·1, 24·4, 36·1, 38·7, 56·3, 76·9, 102·8
Novo mesto	15·3, 21—, 26—, 29·3, 33·7, 49·9, 62·4, 91·1
Kranjsko	14·5, 20·5, 25—, 33·6, 36·9, 54—, 71·6, 98·6
Celje	26—, 28·7, 36·1, 45·9, 51·2, 73·4, 97·9, 134·1
Maribor	23·4, 30·1, 45—, 61·9, 75·7, 95·9, 113·3, 175·2 ¹⁴
Štajersko	24·6, 29·5, 41—, 54·7, 56·3, 85·8, 106·3, 146·8
Slovenija	19·6, 25—, 33—, 44·2, 50·8, 70—, 89·1, 122·8

denarja. Ali morda pada vrednost zemljišč hitreje in bolj na Štajerskem nego na Kranjskem? To morda pokažejo števnice, vzroka za razliko pa seveda ne.

¹³ Brez Prekmurja l. 1925. = 115·1.

¹⁴ Brez Prekmurja l. 1925. = 155·8.

Ljub.	16·9, 22·8, 26·7, 35·4, 46·8, 69·8, 84·4, 112·5
Marib.	24—, 37·4, 42·3, 63·2, 75—, 100·9, 118·5, 167·5

Torej obči progresiven porast, posebno od l. 1924. v l. 1925. Bolj mestna okrožja in celo mestni okraji so s tem načinom izvršbe zlasti obremenjeni. V neprekinjenem porastu bi se dalo najti nekako potrdilo naziranja, da so bili posestniki nepremičnin nekako do l. 1923 v ugodnejšem gmotnem položaju nego drugi sloji stanovništva. Gostota l. 1912. na Kranjskem 332, na Štajerskem 300, po okrožjih v običajnem redu 348, 307, 298, 301, l. 1925 = 326, 388, po okrožjih 348, 290, 419, 378. Če odštejemo Prekmurje, ki je l. 1925. imelo gostoto 325, dobimo za l. 1925. na Štajerskem gostoto 432, za Maribor: 457. Tudi tu potemtakem prednjači Štajerska in v nji mariborsko okrožje. Mestna okraja sta imela l. 1912. gostoto 460 in 365, l. 1925. pa 458 in 598, Ljubljana neizpremenjena, Maribor jako poslabšan.

d) Izvršba na denarne terjatve. Po istem načinu imamo:

Ljubljana	10·3, 16·9, 36·5, 32·4, 48·9, 60·5, 62·2, 93·2
Novo mesto	13·5, 20·2, 23·4, 22·8, 28·1, 35·2, 42·3, 65·2
Kranjsko	11·3, 17·9, 32·4, 29·4, 42·3, 52·5, 55·9, 84·3
Celje	14·8, 28·6, 66·2, 39·6, 54·2, 60·2, 63·8, 90·2
Maribor	18·4, 20·4, 28·3, 40·7, 57·9, 66·6, 76—, 112·7 ¹⁵
Štajersko	16·9, 23·9, 44·4, 40·2, 56·3, 63·9, 70·9, 103·2
Slovenija	14·2, 21—, 38·5, 34·9, 49·5, 58·3, 63·6, 94—
Ljub.	16·9, 22·8, 26·7, 35·4, 46·8, 69·8, 84·4, 112·5
Marib.	19·8, 19·7, 30·1, 48·8, 71·3, 76·9, 84·1, 115·6

Na Kranjskem je tudi tu l. 1921. število padlo. Padeč v Celju na Štajerskem in v Sloveniji pa je anomalija, povzročena po izrednem porastu pri enem samem okrajnem sodišču celjskega okrožja v l. 1920. Brez te anomalije bi številke na Štajerskem in v celi Sloveniji rastle neprestano. — Tudi tu vidimo znaten skok v l. 1925. Štajerska je pred Kranjsko, vendar Celje ne pred Ljubljano, kar je naravno, ker se ta način izvršbe rabi največ v poslovnih krogih. — Gostota je bila l. 1912. na Kranjskem in Štajerskem enaka = 52, po okrožjih pa 58 in 42, oziroma 46 in 58. L. 1925. po istem redu 44 in 45, po

¹⁵ Brez Prekmurja l. 1925. = 108·2.

okrožjih 53, 29 in 41, 47 (brez Prekmurja 61); Maribor je zopet najbolj obremenjen.

e) Ostali načini izvršbe. Ta skupina kaže, da je vojna uplivala skoro samo na izvršbo zaradi denarnih terjatev. Podrobno primerjanje bi imelo vspričo nizkih absolutnih števil malo pomena, navedem naj le, da tudi tu sedaj glede porasta napram l. 1918. prednjači Štajerska in da je zlasti zaostalo ljubljansko okrožje. Absolutne številke po okrožjih so bile l. 1912.: 424, 202, 130, 93, l. 1925. pa 242, 192, 108 in 270, zadnja brez Prekmurja 181, še vseeno dvakrat toliko kakor l. 1912.

f) Izpraznitev rabokupnih predmetov. Absolutne številke so tu v poedinih letih jako različne, npr. Maribor 56, 63, 96, 126, 114, 139, 92, 84, še večji so skoki v Celju, najmanjši v Ljubljani. Najmočnejše je bilo l. 1921., namreč v vseh štirih okrožjih 306 (l. 1912.: 156, l. 1925.: 278). Posebnih pravil sodna statistika tu ne kaže, razen, seveda, da je ta način izvršbe pred vsem mesten, ljubljanski in mariborski okraj sama sta imela teh primerov l. 1912.: 92 od 156, l. 1925.: 143 od 306.

C. Intenzivnost izvršbe. Število izvršenih predlogov in njihova gostota sta sicer važna za rastočo ali padajočo blaginjo, pravi pomen pa dobita še le, če vzporedimo intenzivnost izvršbe. O ti je mogoče govoriti samo pri onih načinih izvršbe, ki imajo razne stadije postopanja, torej zlasti ne pri skupinah *a)* in *f)*. Pri skupinah *c)*, *d)* *e)* so taki stadiji več ali manj mogoči, toda poslovni izkazi jih ne ločijo. Ostaneta torej samo skupini *b)* in *č)*.

1. Izvršba na telesne stvari. Intenzivnost se tu pojavlja v razmerju med številu predlogov, izvršenih rubežev in izvršenih prodaj, čim več je razmerno rubežev in prodaj, tem bolj je gotovo, da dolžnik ni samo nemaren plačnik, nego da ne more plačati. Avstrijska statistika kaže razmerja med številu: predlogov in rubežev, predlogov in prodaj, rubežev in prodaj. Drugo in tretje razmerje sta sicer med seboj v zvezi, ne pomenita pa povsem istega. Kjer rubež res učinkuje kot poostren opomin, bo število prodaj manjše nego

tam, kjer nima tega učinka; to se pa zlasti jasno vidi iz tretjega razmerja.

Ta razmerja so bila v letih 1912, 1918, 1921, 1924 in 1925 sledeča:

Ljubljana	48,4, 5,1	, 10,6 ; 19,6 , 0,4 , 2,2 ; 20,3 , 1,6, 7,7 ; 27,9,
	3,3, 11,9	; 31,8 , 4,6 , 14,4
Novo mesto	44,7, 5,3	, 11,9 ; 21,2 , 1,—, 4,4 ; 20,1 , 1,6, 8,— ; 27,8,
	3,1, 11,3	; 36,—, 4,—, 11,3
Kranjsko	47,1, 5,2	, 11,— ; 20,2 , 0,6 , 3,1 ; 20,3 , 1,6, 7,8 ; 27,8,
	3,3, 11,7	; 33,2 , 4,3 , 13,—
Celje	46,6, 4,—	, 8,5 ; 28,7 , 0,9 , 3,— ; 33,—, 2,1, 6,3 ; 43,3,
	2,6, 6,—	; 51,8 , 3,1 , 5,9
Maribor	51,3, 3,7	, 7,3 ; 25,2 , 0,6 , 2,4 ; 30,1 , 0,7, 2,4 ; 43,5,
	2,1, 4,9	; 41,9 , 2,9 , 6,4
Štajersko	49,2, 3,8	, 7,8 ; 26,9 , 0,7 , 2,7 ; 31,2 , 1,2, 4,3 ; 43,4,
	2,3, 5,4	; 46,1 , 2,9 , 6,4
Slovenija	48,2, 4,5	; 9,4 ; 24,4 , 0,7 , 2,8 ; 27,1 , 1,4, 5,1 ; 37,1,
	2,7, 7,3	; 40,9 , 3,5 , 8,6

L. 1912. je bilo razmerje med številoma predlogov in rubežev v celi Sloveniji prilično enako, niti navzgor niti navzdol se od povprečnega števila ne oddaljuje niti za eno desetino, vendar nekoliko prednjači Štajerska. Bolj različno je razmerje med številoma predlogov in prodaj, v novomeškem okrožju za polovico večje nego v mariborskem, in slično je razmerje pri prodajah. Na manjše razmerno število med predlogi in rubeži je prišlo na Kranjskem dokaj več prodaj, na Kranjskem je bila izvršba intenzivnejša, posebno v novomeškem okrožju. V l. 1918. je intenzivnost jako padla, samo vsak četrti predlog je povprek dovedel do rubeža, samo vsak 140. do prodaje; na Kranjskem je bilo razmerje še ugodnejše, v Ljubljani je vsak 250. predlog došel do prodaje. Absolutno število predlogov, rubežev in prodaj v celi Sloveniji je bilo l. 1912. = 31.093 : 14.975 : 1403, l. 1918 pa 6082 : 1486 : 42. Že l. 1919. se zlasti na Štajerskem razmerje precej poslabša, kar se tiče števila rubežev, zato tudi v celi Sloveniji, v vseh okrožjih pa se podvoji razmerno število prodaj, razmerje 27,5 : 1,5 : 5,4. Leta 1920. je povsod, izvzemši Maribor, ugodnejše = 248 : 1,2 : 4,9. Od l. 1921. raste intenzivnost, če računimo za celo Slovenijo, neprestano, vendar do konca l. 1925. še ne doseže povsem predvojnega, ne polovica, nego samo $\frac{2}{5}$

predlogov dovedeta do rubeža, ne vsak 22., nego vsak 29. do prodaje, ne vsak 11., nego vsak 12. rubež do prodaje. Absolutne številke pa so deloma že večje nego predvojne = 38.192 : 15.625 : 1346. Po poedinih okrožjih so razlike precejšne. Na Kranjskem se znatno manj rubi nego na Štajerskem, pa znatno ostreje prodaja; dočim na Kranjskem vsak 23. predlog in vsak 8. rubež dovede do prodaje, na Štajerskem še-le vsak 34. predlog in 16. rubež. Na Kranjskem je rubežna intenzivnost in prodajna intenzivnost napram številu predlogov manjša, prodajna intenzivnost napram številu rubežev pa večja nego pred vojno, na Štajerskem je intenzivnost sploh manjša, izvzemši rubežno v celjskem okrožju.

Izredno visoko rubežno in nizko prodajno intenzivnost ima Prekmurje, v l. 1924. = 63·8 : 1·2 : 1·9, v l. 1925. = 59·7 : 17 : 2·9. Od posameznih okrajev bi omenil visoko prodajno intenzivnost — ob razmeroma nizki rubežni intenzivnosti — v ljubljanskem okraju, ki se pa pojavi šele l. 1924 (26·3 : 4·2 : 15·8) in l. 1925 (37·6 : 6·2 : 16·4). Vedno je bila visoka rubežna in prodajna intenzivnost v novomeškem okraju, mnogo milejša, celo podpovprečna, v mariborskem okraju.¹⁶

2. Prisilna dražba. Poslovni izkazi navajajo *a*) koliko primerov je ostalo iz prejšnjega leta, *b*) prirastek, *c*) število razdelilnih sklepov, *č*) število ustavitvev sploh, *d*) zaostanek, *e*) število izvršb, ki so se ustavile vsaj za 6 mesecev

¹⁶ Teoretično bi moral vsak predlog za rubež, ki se mu ugodí, dovesti do rubeža, ako bi se rubež takoj izvršil. Razlik bi torej skoro ne smelo biti, kajti zavrne se sila malo predlogov. Razlike nastajajo in so možne le zato, ker se rubež izvrši le redko kedaj brez odloga, včasih šele čez par tednov. Ta odlog daje priliko za ustavitev pred rubežem. Da je bil med vojno in po vojni odlog splošno daljši nego prej, je naravno; med vojno in takoj po vojni je bilo število izvežbanih izvršilnih organov manjše, mnogo bolj redki primeri rubeža so se spojevali na eni službeni poti, pač tudi radi zmanjšanja stroškov. Pozneje in do danes učinkujejo v istem smislu številne uradne izvršbe. Razlike v dolžini odloga so pri raznih sodiščih seveda neizogibne, ali pa dolžniki odlog izkoristijo, to je odvisno od njihovih gmotnih prilik in od njihove čudi, torej notranjega faktorja, ki se da bolj občutiti nego statistički prijeti. Vsak starejši sodnik pa gotovo ve za take okraje, kjer so dolžniki manj voljni plačati nego v drugih okrajih. Zanimivo bi bilo, ako bi se redukcije v številu izvršilnih organov pojavile v tu obdelanih razmerjih.

— zapopadeno tudi v č) — to se pravi po §§ 151, 188 in 200 št. 3., izvrš. r. Taka ustavitev torej ne pomeni stvarne rešitve dolžnika niti zadostitve upniku, pač pa zakonit moratorij. Razmerja, ki so značilna za intenzivnost izvršbe, se tu izražajo v sledečih proporcijah: $(a + b) : 100 = c : x$, $(a + b) : 100 = \check{c} : x$, $(a + b) : 100 = d : x$ in $\check{c} : 100 = e : x$; tretja proporcija je manj važna, v nji se v prvi vrsti zrcali hitrost izvršbenega postopanja.

Po omenjenih 6 skupinah in 4 proporcijah so veljale za l. 1912. sledeče absolutne¹⁷ in relativne številke, in sicer $a + b$ že sešteto:

Ljubljana	787, 192, 401, 189, 104;	— 24·4 : 51·— : 24·1; 25·9
Novo mesto	1241, 337, 617, 283, 149;	— 27·2 : 49·7 : 22·8; 24·3
Kranjsko	2028, 529, 1018, 472, 253;	— 25·1 : 50·2 : 23·3; 24·9
Celje	748, 161, 413, 174, 194;	— 21·5 : 55·2 : 23·3; 47·—
Maribor	519, 130, 287, 102, 85;	— 25·— : 55·3 : 19·7; 29·5
Štajersko	1267, 291, 700, 276, 279;	— 22·9 : 55·3 : 21·8; 39·9
Slovenija	3295, 820, 1718, 748, 532;	— 24·9 : 52·2 : 22·6; 31·—

Absolutne številke predlogov in razdelilnih sklepov so v novomeškem okrožju hujše nego v obeh štajerskih skupaj, relativne številke pa so, razen zadnje proporcije, dovolj vzporedne v celi Sloveniji, nekaj strožja je izvršba pač bila na Kranjskem, več dražb pa tudi znatno manj moratorijev. Razmerje med številoma predlogov in zaostankov kakor rečeno v prvi vrsti pomeni hitrost sodnega postopanja, vendar se tudi v njem zrcali intenzivnost, kajti jasno je, da bo v sicer enakih prilikah ono sodišče imelo manj zaostankov, pri katerem je več ustavitev, ker do razdelilnega sklepa postopanje mora trajati več nego tri mesece, ustavi pa se izvršba skoro vedno pred dražbenim narokom.

V mestnih okrajih imamo sledeče številke:

Ljub.	220, 62, 105, 53, 39;	— 28·2 : 47·7 : 24·1; 37·1
Marib.	131, 44, 69, 18, 37;	— 33·6 : 52·7 : 13·7; 53·6

¹⁷ Zaradi izredne važnosti prisilne dražbe za presojo gospodarskega položaja navajam v tem poglavju na večih mestih tudi absolutne številke. — Pri Ljubljani in Novem mestu so neke šteвне napake, kajti biti mora $(a+b) = (c+\check{c}+d)$, tu pa so razlike, vendar tako neznatne, da ne motijo računa (787 : 782 in 1241 : 1237, seveda tudi v številkah za Kranjsko in Slovenijo.

Jako mnogo razdelilnih sklepov in začasnih ustavitov; v Mariboru jako malo zaostankov.

L. 1918. kaže sledeče številke:

Ljubljana	73, 6, 51, 16, 4; — 82 : 69·9 : 21·9 ; 7·4
Novo mesto	100, 27, 61, 12, 9; — 27— : 61— : 12— ; 16·4
Kranjsko	173, 33, 112, 28, 13; — 19·1 : 64·7 : 16·2 ; 11·6
Celje	110, 7, 71, 32, 19; — 6·4 : 64·5 : 29·1 ; 26·8
Maribor	80, 6, 68, 6, 16; — 7·5 : 85— : 7·5 ; 23·5
Štajersko	190, 13, 139, 38, 35; — 6·8 : 73·2 : 20— ; 25·2
Slovenija	363, 46, 251, 66, 48; — 12·6 : 69·2 : 18·2 ; 19·1

Intenzivnost je povsod razen v novomeškem okrožju silno padla, za več nego dve tretjini. Jako se je povečal odstotek ustavitov sploh, prav znatno pa se je zmanjšal odstotek »začasnih« ustavitov. Zaostanki so padli, toda jako nenakomerno. Vobče je slika mnogo ugodnejša nego pred vojno. Absolutno je bilo v celi Sloveniji mesto 820 samo 46 razdelilnih sklepov. Za poedine okraje so številke preneznatne, da bi se primerjale.

Slično nizka je ostala intenzivnost v l. 1912.—1922. Številke za celo Slovenijo so te:

1919 =	338, 34, 232, 72, 48; — 10·1 : 68·6 : 21·3 ; 20·7
1920 =	298, 34, 201, 61, 27; — 11·5 : 67·9 : 20·6 ; 73·4
1921 =	308, 36, 222, 50, 20; — 11·7 : 72·1 : 16·2 ; 9—
1922 =	333, 36, 200, 97, 26; — 10·8 : 60·1 : 29·1 ; 13—

Kranjsko ima vobče precej višjo intenzivnost nego Štajersko, najvišjo ima novomeško okrožje, najnižjo mariborsko. Vendar pa opažamo, da je intenzivnost na Kranjskem padla, na Štajerskem porastla, torej izenačenje v smislu l. 1912., toda na mnogo nižji gladini. Zaostanki so bili povprek nižji nego l. 1912., samo v l. 1922. so nenadoma poskočili, ne da bi vedel vzrok. Ustavitev na najmanj šest mesecev je bilo mnogo manj.

V l. 1923. je začelo absolutno število predlogov za prisilno dražbo naenkrat silno rasti in raste do danes, predvojne višine pa v celi Sloveniji, kakor že omenjeno, še ni doseglo. Intenzivnost v ti dobi kažejo nastopne številke:

L. 1923:

Kranjsko	268, 29, 154, 85, 26; — 10·8 : 57·5 : 31·7 ; 16·9
Štajersko	354, 25, 214, 115, 70; — 7— : 60·5 : 32·5 ; 32·7
Slovenija	622, 54, 368, 200, 96; — 8·7 : 59·2 : 32·1 ; 26·1

L. 1924:

Kranjsko	467, 55, 264, 148, 38; — 11·8 : 56·5 : 31·7; 14·4
Štajersko	764, 48, 425, 291, 143; — 6·3 : 55·6 : 38·1; 33·7
Slovenija	1231, 103, 689, 439, 181; — 8·3 : 56·— : 35·7; 27·7

L. 1925:

Ljubljana	447, 104, 130, 213, 89; — 23·3 : 29·2 : 47·5 : 68—
Novo mesto	443, 90, 211, 142, 49; — 20·3 : 47·6 : 32·1 : 23·2
Kranjsko	890, 194, 341, 355, 138; — 21·8 : 38·4 : 39·8 : 40—
Celje	527, 89, 234, 204, 98; — 16·9 : 44·4 : 38·7 : 41·9
Maribor	731, 61, 352, 318, 115; — 8·3 : 48·2 : 43·5 : 32·7
Štajersko	1258, 150, 586, 522, 213; — 11·6 : 46·6 : 41·5 : 36·3
Slovenija	3148, 344, 927, 877, 351; — 16— : 43·2 : 40·8 : 37·9
Ljub.	210, 39, 41, 130, 15; — 18·6 : 19·5 : 61·9 : 36·6
Marib.	248, 11, 103, 134, 26; — 4·5 : 41·5 : 54— : 25·2
Prekmurje	67, 12, 11, 44, 2; — 17·9 : 16·4 : 65·7 : 18·2

V l. 1923. in 1924. je intenzivnost po razdelilnih sklepih celo padla, po začasnih ustavitvah je porastla, manj je bilo končno ustavljenih izvršb; Kranjsko ima razmerno mnogo več razdelilnih sklepov in manj začasnih ustavitev, zaostankov je na Štajerskem precej več.

Rezultate l. 1925. treba presojati prav previdno. Očit je znaten porast zaostankov. Vzrok je lahko dvojen: število predlogov je najbrže precej poskočilo proti koncu leta, tako da izvršb ni bilo mogoče končati v istem letu; obenem pa ni dvoma, da je huda pomnožitev predlogov (napram l. 1924. za 65%!) spravila sodišča v nemalo zadrego, posebno če uvažujemo, da je bila izvršba s prisilno dražbo v prejšnjih letih precejšna redkost, tako da so mlajši sodniki imeli malo prakse. Pravi rezultat te pomnožitve se torej pokaže šele v l. 1926., kakor se rezultat znatne pomnožitve l. 1924 napram l. 1923. kaže šele v l. 1925., ko je intenzivnost povsod poskočila in v ljubljanskem okrožju skoro dosegla predvojno; sicer pa ima ravno to okrožje največ zastankov, najbrže zaradi ljubljanskega okraja. Ostala okrožja so še za predvojno intenzivnostjo, najbolj mariborsko, ki pa tudi ima precej zaostankov. V mestnih okrožjih je intenzivnost povsod znatno manjša nego pred vojno.

Pričakovati je, da bodo številke za l. 1926 posebno zanimive in značilne, kajti gospodarski položaj se v tem letu

doslej ni poboljšal in število izvršb sploh, zlasti pa prisilnih dražb, se zdi da še nikakor ne pada, najbrže se ni niti še ustalilo.

Književna poročila.

Prof. dr. Eugen Sladović: Čekovno pravo. Zagreb 1926. Tisak zaklade tiskare Narodnih Novina. 259 strani + 13 strani tiskanih obrazcev. Naroča se pri knjigarni S. Kugli v Zagrebu. Cena 120 Din.

Plodoviti pisatelj podaja obširno knjigo. Prvi, obči, del (str. 3—81) se bavi s pojmom čeka, čekovnim pravom, zgodovino razvoja čeka, kodifikacijo in unifikacijo čekovnega prava, vrstami čeka, osebami, ki sodelujejo pri čekovnem poslu in njihovimi odnošaji, načinom uporabe čekov. Drugi del (str. 81—239) obdeluje postanek, trajanje, izvrševanje in prestanek čekovnih obvez in pravic, zlasti tudi prolongacijo, amortizacijo, duplikate in kopije, obogatitveno tožbo, čekovno pravdo, kazenske določbe, meddržavno čekovno pravo. V tretjem delu je očrtan žirovni in čekovni promet poštne hranilnice. Obrazci dajejo, večinoma izpolnjene, vzorce čekov po hrvaškem, češkem, poljskem, francoskem, nemškem itd. pravu in golice v poštнем čekovnem prometu.

Vsebina je, kakor se vidi, jako bogata, tembolj, ker se pisatelj bavi obširno tudi z avstrijskim (slov.-dalm.) čekovnim pravom in navaja določbe čekovnih zakonov drugih evropskih in izvenevropskih držav. Določbe meničnega prava, ki veljajo tudi za ček, so obdelane izčrpno, kar je gotovo glavni vzrok, da je delo narastlo na prilično debelo knjigo, kar pa seveda ni hiba. Drugi vzrok za obširnost pa je v sistemu. O sistemu čekovnega prava je še težje govoriti nego o sistemu meničnega prava. Vsak ima dobre in slabe strani. Od vsakega pa smemo zahtevati, da ne ponavlja naukov o isti snovi več, nego je neobhodno potrebno zlasti iz didaktičnih ozirov. Za ta del mislim, bi se bilo dalo marsikaj skrajšati brez škode, da, celo v korist za knjigo. Pisatelj ponavlja mnogo naukov na več mestih brez izrazite potrebe, in niti ne vedno dosledno. Tako je često trpela jasnost in dijaki višjih trgovskih šol, ki jim je knjiga pač v prvi vrsti namenjena, od nje morda ne bodo imeli toliko koristi, kolikor bi je z obzirom na bogato snov lahko imeli, ako bi bila pregnantnejša, bolj zbita. Saj glavno so vendar le predavanja. Ponavljanja pa so povzročila celo nekaj nasprotij, ki naravnost motijo. Slednjič je v knjigi tudi nekaj več ali manj očitih netočnosti, ki so sicer morda precej nedolžne za dijake višjih trgovinskih šol in tudi za praktike, ki imajo posla s čeki, ki bi jih pa v knjigi z naslovom «Čekovno pravo» ne smelo biti.

Te trditve moram podpreti. Razume se, da ne navajam mest, glede katerih se o dvomljivih in spornih točkah ne strinjam s pisateljem in da ravno tako ne stremim za popolnostjo citatov. (Podčrtaval sem jaz.)